

Autoriteit Consument en Markt
t.a.v. Directie Toezicht en Energie
Postbus 16326
2500 BH DEN HAAG
Per email: ACM-post@acm.nl

Onderwerp	Zienswijze van de Metropoolregio Utrecht (MRU) op de voorgestelde wijziging van de Netcode elektriciteit inzake prioriteringsruimte bij transportverzoeken
Datum	17-07-2025
Documentnummer	UTSP-1457258195-9076
Uw referentie	ACM/245/194782
Telefoonnummer	[REDACTED]
E-mailadres	[REDACTED]

Geachte heer/mevrouw,

Op 26 juni 2025 heeft u een ontwerpbesluit gepubliceerd om een nieuw prioriteringskader vast te stellen, waarmee partijen die een groot algemeen belang dienen met voorrang akkoord kunnen krijgen op hun transportverzoek. De Metropoolregio Utrecht (MRU)¹ onderschrijft het belang van de verdere aanscherping van het prioriteringskader en dankt de ACM voor de mogelijkheid om hierop te reageren.

Naast de VNG- en IPO-reacties die de MRU ook onderschrijft, vragen we met deze zienswijze aandacht voor specifieke zorgen binnen de MRU. Deze zienswijze wordt ook onderschreven door regio Foodvalley.

De MRU staat voor een grote groei- en verduurzamingsopgave. Het ontwerpbesluit is een stap in de goede richting dankzij de ruimere prioritering van veiligheid, ov en wonen. Tegelijkertijd maken wij ons zorgen over de zeer beperkte netcapaciteit in onze regio. De congestie in het FGU-netvlak houdt naar verwachting aan tot 2033, en mogelijk zelfs tot 2035. De situatie in het FGU-net – en in de MRU in het bijzonder – wijkt daarmee sterk af van het landelijke beeld. De netschaarste is hier structureel en fors, waardoor invoering van het prioriteringskader in deze regio kan leiden tot verdere beperkingen voor woningbouw, het bedrijfsleven en andere essentiële functies. De inzet van de MRU is dat het prioriteringskader moet bijdragen aan het

---

¹ De Metropoolregio Utrecht wordt gedragen door de gemeenten (U10 en Regio Amersfoort) en de provincie Utrecht. Gemeente Stichtse Vecht onderschrijft deze zienswijze niet.

maatschappelijk optimaal benutten van de resterende (zeer beperkte) capaciteit én het zo veel mogelijk wegnemen van onzekerheid bij partijen.

Onze belangrijkste aandachtspunten zijn:

1. *De mogelijkheid voor netbeheerders om capaciteit te reserveren voor toekomstige aanvragen.*

Wanneer de netbeheerder – conform het voorgestelde kader – transportcapaciteit toekent, is de verwachting dat de resterende capaciteit snel uitgeput zal zijn als na toekenning van de categorieën 2 en 3 ook capaciteit zal worden toegekend aan partijen uit de categorie overig. Op dat moment verliest het prioriteringskader in onze regio zijn werking, omdat er simpelweg geen capaciteit meer te verdelen is. Dit terwijl niet alle prioritaire ontwikkelingen voor de komende 10 jaar op de wachtlijst staan. Momenteel reserveert de netbeheerder op basis van geprognoseerde woningbouw en autonome groei ruimte voor kleinverbruik aansluitingen. In het nieuwe kader dreigt die flexibiliteit weg te vallen, omdat er geen onderscheid meer is tussen groot-en kleinverbruik aansluitingen en de reservering voor prioritaire toekomstige ontwikkelingen in het huidige voorstel voor aanpassing van het kader niet mogelijk lijkt te zijn.

Om de hoeveelheid capaciteit die per (sub)categorie gereserveerd moet worden te bepalen is inzicht nodig in (1) hoeveel netcapaciteit er nog beschikbaar is om uit te geven, (2) de verwachte ontwikkeling van de gevraagde transportcapaciteit in de komende jaren ten behoeve van maatschappelijke functies op basis van het prioriteringskader en (3) de autonome groei op bestaande aansluitingen. Met deze inzichten kan gezamenlijk bepaald worden hoeveel capaciteit per categorie maatschappelijk gereserveerd moet worden. Wat ons betreft moet dit helder zijn voordat het prioriteringskader ingevoerd wordt. Hiermee wordt voorkomen dat bij invoering alle capaciteit is vergeven, met een algehele aansluitstop tot gevolg. De zorg is dat de datum van 1 januari 2026 hiervoor te snel komt. Indien er op dat moment nog onvoldoende inzicht is in de beschikbare capaciteit, dan geniet het onze voorkeur, althans voor de MRU-regio, om nog geen capaciteit uit te geven aan partijen uit bepaalde (sub)functies van categorie 3 en uit de categorie overige.

2. *Verdere onderverdeling en prioritering van subcategorieën*

Categorie 3 kent functies die veel transportverzoeken zullen opleveren. In de MRU-regio maken we ons zorgen dat er onvoldoende ruimte is om alle partijen te bedienen. Daarom zouden we graag de mogelijkheid zien van het opdelen van categorie 3 in subcategorieën die ten opzichte van elkaar ook kunnen worden geprioriteerd. Een andere mogelijkheid is om, in lijn met ons eerste aandachtspunt, per subcategorie de mogelijkheid te bieden maatschappelijk te reserveren.

Behoud naast de onderverdeling in de huidige categorieën ook ruimte voor uitzonderingen voor initiatieven die de netimpact verlagen. Bijvoorbeeld bij pilots van netbeheerders en/of bijzondere contactvormen. Dit stimuleert innovatief gebruik van het net. Voorbeelden van pilots zijn het [groepscontract voor gebiedsontwikkeling Merwede](#) en het [buurtbudget](#) van Liander.

Windenergie heeft in de MRU-regio een congestieverzachtend effect en kan daarmee een belangrijke bijdrage leveren in de bestrijding van netcongestie.

Wij verzoeken de ACM om met ons mee te denken over een oplossing om windenergie in onze regio als congestieverzachter te kunnen prioriteren.

3. Voorrang voor netbewuste ontwikkelingen.

Naast het kunnen reserveren van capaciteit, missen wij in het kader eisen die netbewust handelen en/of bouwen stimuleren. Hierdoor zouden meer partijen kunnen worden aangesloten binnen de zeer beperkt beschikbare netcapaciteit. Dat geldt niet alleen voor woningen en voorzieningen, maar ook voor functies in categorie 2. Wat ons betreft een belangrijk item in het verdelen van schaarse netcapaciteit.

Momenteel lopen er verschillende initiatieven om netbewust handelen juridisch te borgen. Door de FGU-provincies wordt gewerkt aan een voorstel voor een Energietoets om netbewuste eisen via de omgevingsverordeningen mogelijk te maken. Ook loopt het initiatief om netbewust in de NEN-normen voor warmtepompen op te nemen. Deze normen richten zich op gebieden, gebouwen of installaties.

Daarnaast denken wij dat in het prioriteringskaders een maximale aansluitwaarde per functie een oplossing kan bieden. Denk bijvoorbeeld aan maximaal 3x25A voor huishoudens (zowel uitbreiding van bestaande aansluitingen als nieuwe aansluitingen) en max 3x80A voor (basis)scholen. Het voorliggende kader biedt kansen om (te starten) met de invoering van specifiekere/maximale aansluitwaarden per functie.

Opmerkingen bij benodigde bewijsstukken

- Voor een aantal functies vragen wij de ACM om gemeentelijke producten uit de vroege planfase op te nemen als benodigde bewijsstukken, zodat projecten tijdig in beeld zijn bij de netbeheerder en op basis daarvan geprioriteerd kunnen worden:
  - o Voor wonen en onderwijs wordt een verklaring van de verantwoordelijk wethouder genoemd als bewijsstuk. Let op, in de Gemeentewet is alleen het college bevoegd om besluiten te nemen. Wij vragen de ACM (mits aangepast naar college) dit ook op te nemen voor andere maatschappelijke functies, waaronder zorg.
  - o Voor woningbouw wordt gevraagd om 'een koppeling met het omgevingsplan waaruit het woningbouwproject volgt' (p. 62, 238). In vroege projectfasen ligt er nog geen omgevingsplan. Wij vragen de ACM dit te vervangen door 'een koppeling met een stedenbouwkundig plan of anterieure overeenkomst.
- We vragen aandacht voor duidelijkheid van beschrijving van de verschillende functies en de gehanteerde definities. Zo wordt in de functie woonbehoefte gesproken over kleinschalig en onlosmakelijk, wanneer is dat het geval? Bij de categorie warmtevoorziening wordt de bron als integraal onderdeel van de warmtevoorziening genoemd. Voor ons is niet duidelijk hoe ruim 'integraal' gedefinieerd wordt. Is het mogelijk om dit in het kader aan te scherpen?

Reactie op consultatievragen 1 en 2

U heeft een drietal consultatievragen gesteld, wij gaan hierbij in op de eerste twee.

Consultatievraag 1: Hardheidsclausule

Wij achten het wenselijk dat er een hardheidsclausule wordt opgenomen in het prioriteringskader. Dit moet gericht zijn op zeer uitzonderlijke gevallen. Een eis zou kunnen zijn dat de ontwikkeling die voorrang krijgt randvoorwaardelijk is voor het mogelijk maken van de ontwikkeling die voorrang moet verlenen. Dit geldt zowel voor categorie 2 als 3. Daarbij is ons voorstel dat de minister van KGG hierin het besluit neemt, bijvoorbeeld op voordracht van Gedeputeerde Staten na consultatie van de Energy Board.

Dit zou wat ons betreft moeten op basis van een duidelijk advies waarom de hardheidsclausule moet worden toegepast. Gebruik hiervoor een standaard opbouw waarbij onder andere wordt ingegaan op de argumentatie waarom de betreffende partij voorrang zou moeten krijgen ten opzichte van de andere partijen die op de wachtlijst staan. Ten behoeve van de transparantie moeten zowel het advies als het besluit openbaar worden gemaakt

Voor wat betreft uw vraag over het toevoegen van nieuwe functies in het prioriteringskader kunnen wij ons vinden in uw voorstel om via beoordelingscriteria te toetsen of een sector of functie in aanmerking komt en wanneer de uitkomst positief is dat via een codewijzingsprocedure het prioriteringskader te wijzigen. Wat ons betreft is een jaarlijks moment passend.

Consultatievraag 2 Afwijken van FCFS bij congestieverzachters

Sturing op toewijzing van congestieverzachters anders dan de FCFS is wenselijk omdat we erbij gebaat zijn dat de verzachters worden geplaatst op locaties waar (1) de bijdrage aan prioritaire ontwikkelingen het grootst kan zijn, (2) de bijdrage aan verlichting op het net het meest noodzakelijk is en (3) de schadelijke effecten van uitstoot en geluid en de impact op natuur en landschap het kleinst zijn. Ook zien wij hierbij een koppeling met categorieën 2 en 3. Congestieverzachters kunnen maar beperkt worden toegelaten op het net vanwege de beschikbare capaciteit in onderstations en het kortsluitvermogen. Congestieverzachters die functies uit categorie 2 of 3 mogelijk maken zouden in lijn met voorliggend prioriteringskader voorrang moeten krijgen. Beoordeling van deze aspecten vraagt nauwe samenwerking tussen regionale overheden, netbeheerder en marktpartij. Wat ons betreft vraagt dit naast de meer technische analyse door de netbeheerder om een ruimtelijk en maatschappelijk afwegingskader waarlangs de prioritering voor deze congestieverzachters kan worden afgewogen. Binnen de Energy Board Utrecht is afgesproken een dergelijk kader op te stellen. Zo kunnen we beter grip krijgen op de (ruimtelijke) ontwikkeling van de congestieverzachters in de regio en de vrijkomende en resterende capaciteit zo zinvol mogelijk inzetten.

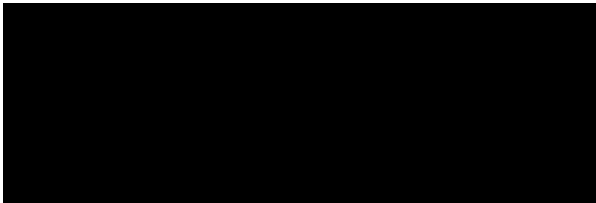
Tenslotte

In het FGU-net bestaat het reële risico dat het nieuwe kader leidt tot het ontbreken van capaciteit voor prioritaire toekomstige maatschappelijke functies zoals woningbouw. Een uniform landelijk kader doet daarmee geen recht aan de lokale opgaven en omstandigheden. In essentie gaat het hier om de verdeling van schaarste; een verantwoordelijkheid die bij uitstek thuishoort in het politieke domein. Wij verzoeken de ACM daarom om vanuit dit perspectief ruimte te bieden voor lokaal maatwerk en de mogelijkheid open te houden om van het landelijke kader af te wijken waar dat noodzakelijk is. Wij vragen u dan ook om specifieke aandacht voor deze situatie, en gaan graag met u en de netbeheerders uit onze regio in gesprek om het bovenstaande te verkennen, voorafgaand aan de invoering van het kader.

Wij vertrouwen erop dat u deze zienswijze meeneemt bij de verdere uitwerking van de Netcode. Zo nodig lichten we onze zienswijze graag nader toe.

Met vriendelijke groet,

Namens de Metropoolregio Utrecht en provincie Utrecht,

A large black rectangular redaction box covering the signature and name of the representative.A small black rectangular redaction box covering a line of text.A black rectangular redaction box covering a line of text.